

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	52-654-D1-91
Дата	15 / 07 / 2022

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА

16
11
X

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от ПОДНС внасяме Законопроект за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители, с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Георги Гейров Георгиев
Мариан Василев Влаев
Димитър Иванов Кочев
Рашид Мехмедов Узунев
Стефана Николанова Илиева
Явор Илиев Гечев
Здравко Марков Марков
Тодор Любенов Ружичков

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители

(обн., ДВ, бр. 58 от 1998 г.; изм., бр. 79 и 153 от 1998 г., бр. 12, 26, 86 и 113 от 1999 г., бр. 24 от 2000 г., бр. 34 и 41 от 2001 г., бр. 46 и 96 от 2002 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 14 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 59, 80, 96 и 108 от 2006 г., бр. 13, 53 и 59 от 2007 г., бр. 16, 36, 43 и 100 от 2008 г., бр. 12, 32, 82 и 85 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 8 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15, 66, 101 и 109 от 2013 г., бр. 40 и 98 от 2014 г., бр. 12, 61 и 95 от 2015 г., бр. 45, 58 и 61 от 2016 г., бр. 13 и 58 от 2017 г., бр. 2, 18 и 77 от 2018 г., бр. 51 и 98 от 2019 г., бр. 21, 63 и 103 от 2020 г., бр. 61 и 102 от 2022 г., бр. 66 и 102 от 2023 г., бр. 39, 41, 70 и 85 от 2024 г., бр. 43 от 2025 г. и бр. 24 и 55 от 2026 г.)

§ 1. В чл. 9 се създават ал. 3 и 4:

„(3) Министерството на земеделието и храните може да предоставя на обединения на земеделски производители, регистрирани като юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на дейност в обществена полза, целеви финансови средства от бюджета на министерството за покриване на изчислената за държавата вноска в най-голямата европейска земеделска организация в Европейския съюз Сора-Cogesa.

(4) Финансирането по ал. 3 се предоставя само за неикономическа дейност, свързана с представителството и защитата на интересите на българските земеделски производители, като предоставените публични средства не могат да се използват за друго предназначение. Средствата се изплащат от Министерството на земеделието и храните след предоставяне на заявление от обединението на земеделски производители за одобрено членство в Сора-Cogesa.“

§ 2. В чл. 9а т. 4 се отменя.

§ 3. В чл. 12, ал. 1 се създава нова т. 12:

„12. подкрепа при възникване на неблагоприятни събития чрез Взаимоспомагателния фонд по чл. 11, ал. 2, т. 2.“

§ 4. В чл. 14 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създават т. 15 и 16:

„15. средства от публично финансиране и средствата по чл. 19 от Регламент (ЕС) 2021/2115 за Взаимоспомагателния фонд по чл. 11, ал. 2, т. 2;

16. депозираните и непотърсени от правоимащите лица средства съгласно чл. 37в, ал. 7 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и § 16 от Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 14 от 2015 г.), за които 10-годишният срок е изтекъл.“

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Средствата по ал. 1, т. 15 и 16 се разходват единствено за изпълнение на инструмента за управление на риска съгласно чл. 76, параграф 3, буква „б“ от Регламент (ЕС) 2021/2115. Неизразходваните средства в края на годината се формират като преходен остатък, който се включва към бюджета за следващата година.“

§ 5. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Средствата по чл. 14, ал. 1, т. 16 се превеждат еднократно на Държавен фонд „Земеделие“ до края на месец януари на годината, следваща годината, в която 10-годишният срок е изтекъл.“

§ 6. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Изпълнителният директор може да делегира със заповед част от предоставените му от управителния съвет правомощия за сключване на административни договори и/или за издаване на административни актове по чл. 12, ал. 7, както и за издаване на актове за установяване на публични държавни вземания по реда на Административнопроцесуалния кодекс на заместник изпълнителните директори и на директорите на областните дирекции на фонда.“

§ 7. В чл. 20а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 3 се отменя.

2. В ал. 4 след думите „чл. 2д, ал. 2“ се добавя „и чл. 50, ал. 4“.

§ 8. В чл. 26б, ал. 4 се създава ново изречение второ: „Когато докладът от проверката на място е подписан с квалифициран електронен подпис, той се връчва на бенефициента чрез системата за електронни услуги (СЕУ) по чл. 30, ал. 2, т. 6.“ Досегашното изречение второ става изречение трето.

§ 9. Член 28 се изменя така:

„Чл. 28. (1) Комуникацията на Държавен фонд „Земеделие“ или Управляващия орган на Стратегическия план със съответните кандидати или бенефициенти, както и съобщаването на индивидуалните административни актове, електронните документи и електронните изявления, издадени от изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ или от оправомощените от него длъжностни лица, или от ръководителя на Управляващия орган на Стратегическия план, се извършва чрез съобщение в индивидуалния профил на съответния кандидат или бенефициент в СЕУ, като към съобщението се прикачва или се препраща към публикувания в системата индивидуален административен акт, електронен документ или електронно изявление.

(2) Индивидуалните административни актове, с които се отказва изцяло или частично изплащането на безвъзмездна финансова помощ по интервенциите по чл. 52, ал. 1, т. 1, се издават в срок до 31 декември на годината, следваща годината на подаване на заявления за подпомагане.

(3) Когато кандидатът или бенефициентът не е изтеглил документите по ал. 1 в срок до 10 работни дни от изпращането им, те се смятат за връчени в първия ден след изтичането на този срок.

(4) Изпращането и връчването на документи по електронен път се удостоверява с електронния запис за изпращането, съответно изтеглянето, съхранен в СЕУ.

(5) Кандидатите и бенефициентите изпращат отговор, когато такъв се изисква, в срок, определен в наредбата по чл. 30, ал. 6. Сроковете за отговор започват да текат от деня, следващ връчването по ал. 3.

(6) След изтичането на срока за отговор по ал. 5 кандидатите и бенефициентите нямат право да предоставят документи и информация. Предоставените документи и информация след изтичането на срока, определен в наредбата по чл. 30, ал. 6 или такива, които не са изрично изискани, се считат за неполучени от органите по ал. 1 и не подлежат на разглеждане. Документи, които не са изпратени чрез СЕУ, не се разглеждат.

(7) Съгласието на кандидатите или бенефициентите за приемане на индивидуални административни актове, електронни документи, изявления и комуникация и за съобщаване се приема за дадено с подаването на заявление за подпомагане или на искане за плащане в СЕУ.“

§ 10. Създава се чл. 33д:

„Чл. 33д. (1) Министерството на земеделието и храните създава и поддържа база данни за площи с оранжерии, оранжерии-парници и трайни насаждения.

(2) Съдържанието на базата данни по ал. 1, както и условията и редът за създаването, поддържането, достъпът и ползването на информация от нея се уреждат с наредбата по чл. 30, ал. 6.“

§ 11. В чл. 54 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, т. 4:

а) в буква „а“ думата „година“ се заменя с „годината“;

б) в буква „б“ думата „година“ се заменя с „годината“;

в) буква „в“ се изменя така:

„в) доходите на лицето от селскостопанска дейност съставляват минимум 10 на сто от общия приход на предприятието съгласно данните, съдържащи се в подадената годишна декларация в Националната агенция за приходите за най-близката приключила данъчна година спрямо годината на подаване на заявление за подпомагане, или“;

г) създава се буква „г“:

„г) годишният размер на директните плащания е минимум 2 на сто от общите приходи, получени от лицето от неселскостопански дейности през най-близката приключила данъчна година спрямо годината на подаване на заявление за подпомагане.“

2. В ал. 4 думата „допустимите“ се заменя със „заявените“.

3. Създава се ал. 5:

„(5) За проверка на обстоятелствата по ал. 1, т. 4 се използват официални данни, предоставени на Държавен фонд „Земеделие“ от Националната агенция за приходите и Националния статистически институт, за всяка данъчна година. Данните за физическите лица, включително от дейност като едноличен търговец, се вземат предвид ако са подадени в сроковете по чл. 53, ал. 1 и 2 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица, а за юридическите лица - в сроковете по чл. 92, ал. 2 и чл. 252, ал. 1 от Закона за корпоративното подоходно облагане.“

§ 12. В чл. 55 се правят следните изменения:

1. В ал. 2 думата „заповед“ се заменя със „заповеди“.

2. В ал. 4 думите „и заповедта“ се заменят с „ръководството и заповедите“.

§ 13. В чл. 68 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) точка 3 се отменя;

б) създава се т. 5:

„5. условията и реда за прилагане на интервенцията по чл. 76, параграф 3, буква „б“ от Регламент (ЕС) 2021/2115, включена в Стратегическия план, за оценка на щетите, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията и за оттегляне на изплатената финансова помощ.“

2. В ал. 4 се създава ново изречение второ: „Когато периодът на приема е по-кратък от един месец, кандидат за подпомагане може да иска разяснения в срок до 7 дни от началната дата за подаване на заявленията за

подпомагане.“ Досегашните изречения второ, трето и четвърто стават съответно изречения трето, четвърто и пето.

3. В ал. 5 се създава изречение четвърто: „Заинтересованите лица могат да изпращат писмени предложения и възражения по публикуваните проекти за изменение при условията и в срока по ал. 3, като в случаите на удължаване на срока за подаване на заявления за подпомагане срокът за писмени предложения може да бъде един ден.“

§ 14. В глава пета, раздел IV се създава чл. 68а:

„Чл. 68а. (1) Министърът на земеделието и храните определя с наредба условията и реда за прилагане на интервенцията по чл. 78а от Регламент (ЕС) 2021/2115, включена в Стратегическия план, за предоставяне и изплащане на подпомагане, за отказ за изплащане и намаляване на плащанията.

(2) Ръководителят на Управляващия орган на Стратегическия план издава заповеди за приеми по интервенцията по ал. 1.

(3) Проектите на заповеди по ал. 2 се публикуват на интернет страницата на Стратегическия план и в СЕУ. Заинтересованите лица могат да изпращат писмени предложения и възражения по публикуваните проекти в определен от Управляващия орган срок, който не може да бъде по-кратък от една седмица.“

§ 15. В чл. 70, ал. 2 думите „67 и 68“ се заменят с „67, 68 и 68а“.

§ 16. В чл. 72 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Не се налагат административни санкции за интервенциите по чл. 78а от Регламент (ЕС) 2021/2115.“

§ 17. В чл. 74 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „с акт“ се добавя „за финансова корекция“, а след думите „чл. 73“ се добавя „ал. 3, 4, 5, 7, 8, 10 и 11“.

2. В ал. 2 думите „акта и по реда на чл. 73“ се заменят с „акт за финансова корекция и по реда на чл. 73, ал. 3, 4, 5, 7, 8, 10 и 11“.

§ 18. В чл. 82 след думите „т. 2“ се добавя „и 3“.

§ 19. В Допълнителните разпоредби в § 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 33 думата „интервенцията“ се заменя със „заявлението за подпомагане“.

2. В т. 38 в изречение първо думата „интервенцията“ се заменя със „заявлението за подпомагане“ и в изречение второ накрая се добавя „с изключение на случаите, посочени в Стратегическия план“.

3. Създават се нови т. 44, 45 и 46:

„44. „Оранжерия“ е неподвижно съоръжение за целогодишно или сезонно отглеждане на растителни видове с трайна конструкция, осигуряваща пропускане на дневна светлина, с височина, позволяваща свободен човешки достъп със или без съпътстващи производствени инсталации.“

45 „Оранжерия-парник“ е съоръжение, в което сезонно се отглеждат растителни видове, с временна преносима конструкция с площ под 200 квадратни метра, покрита с полиетилен, поливинил или друга подходяща материя, без съпътстващи производствени инсталации, с височина, непозволяваща свободен човешки достъп.

46. „Съпътстващи производствени инсталации“ са инсталации за водоснабдяване, електроснабдяване, отопление, вентилация, помощни (обслужващи) сгради и постройки и други, необходими за производствения процес.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 20. В срок до една година от влизането в сила на този закон Министерството на земеделието и храните създава базата данни по чл. 33д.

§ 21. (1) В срок не по-късно от 1 март 2027 г. се извършва проверка на съществуващите площи с оранжерии, оранжерии-парници и трайни насаждения.

(2) Министърът на земеделието и храните или оправомощени от него длъжностни лица със заповед назначават комисии за извършване на проверката по ал. 1. Комисиите включват представители на съответната областна дирекция „Земеделие“ и на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол, а когато за извършване на проверката е необходима специфична експертиза - и представители на институти от Селскостопанската академия.

(3) Проверката по ал. 1 се извършва на място и в присъствието на собственика/ползвателя или на негов представител.

(4) При проверката на площите с трайни насаждения не се включват площи, заети с дървесни видове с кратък цикъл на ротация.

(5) За резултата от извършената проверка комисията изготвя констативен протокол по образец, утвърден от министъра на земеделието и храните. Екземпляр от протокола се връчва на лицата по ал. 3 и на членовете на комисията.

§ 22. В Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (обн., ДВ, бр. 17 от 1991 г.; попр., бр. 20 от 1991 г.; изм., бр. 74 от 1991 г., бр. 18, 28, 46 и 105 от 1992 г., бр. 48 от 1993 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1993 г. – бр. 64 от 1993 г.; изм., бр. 83 от 1993 г., бр. 80 от 1994 г., бр. 45 и 57 от 1995 г.; Решение № 7 и 8 на Конституционния съд от 1995 г. – бр. 59 от 1995 г.; изм., бр. 79 от 1996 г.; Решение № 20 на Конституционния съд от 1996 г. – бр. 103 от 1996 г.; изм., бр. 104 от 1996 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 1997 г. – бр. 15 от 1997 г.; изм., бр. 62, 87, 98, 123 и 124 от 1997 г., бр. 36, 59, 88 и 133 от 1998 г., бр. 68 от 1999 г., бр. 34 и 106 от 2000 г., бр. 28, 47 и 99 от 2002 г., бр. 16 от 2003 г., бр. 36 и 38 от 2004 г., бр. 87 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 13, 24 и 59 от 2007 г., бр. 36 и 43 от 2008 г., бр. 6, 10, 19, 44, 94 и 99 от 2009 г., бр. 62 от 2010 г., бр. 8 и 39 от 2011 г., бр. 25 и 44 от 2012 г., бр. 15, 16 и 66 от 2013 г., бр. 38, 49 и 98 от 2014 г., бр. 12, 14, 31, 61 и 100 от 2015 г., бр. 61 от 2016 г., бр. 13 и 58 от 2017 г., бр. 42, 55 и 77 от 2018 г., бр. 61 от 2019 г., бр. 79 от 2020 г., бр. 13 от 2021 г. и бр. 102 от 2022 г. и бр. 33, 39 и 70 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 18, ал. 4 думите „както и реда за тяхното регистриране“ се заличават.

2. В чл. 37в, ал. 7 се създава изречение пето: „Депозираните суми, които не са били потърсени от правоимащите лица в 10-годишния срок се превеждат по сметката за чужди средства по бюджета на Държавен фонд „Земеделие“ за финансиране на Взаимоспомагателния фонд по чл. 11, ал. 2, т. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители.“

§ 23. Издадените до влизането в сила на този закон индивидуални административни актове се връчват по досегашния ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Георги Тейков Георгиев
Михаил Василев Влаев
Димитър Иванов Кочев
Рашид Махмедов Узиев
Стефан Николова Илиева
Златко Илиев Петков
Здравко Мирков Марков
Тодор Процевски Жичков

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за подпомагане на земеделските производители

Отчитайки предизвикателствата, пред които е изправена националната секторна политика „Земеделие“, като елемент от стратегическата рамка на общата селскостопанска политика (ОСП) на Европейския съюз, е необходимо да се рационализират съответните нормативните правила в Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП), за да се постигне по-ефективно управление на средствата от европейските фондове и да се утвърди ролята и значението на българския земеделски производител на вътрешния и европейски пазар.

Активно участие във формиране на законодателството в областта на ОСП имат неправителствените организации в обществена полза, защитаващи интересите на земеделските производители пред съответните институции на ЕС. Сора-Cogesa е най-голямата и влиятелна организация, обединяваща фермерите и земеделските кооперации в Европейския съюз. Защитата на националния секторен интерес пред Сора-Cogesa, посредством установяването на членство в нея, е публична, неикономическа функция. Ползата ще бъде за всички български земеделски стопани, независимо дали членуват в конкретното кандидатстващо в Сора-Cogesa сдружение или не. Това е обща мярка за подкрепа на сектора, защото сдруженията, които се подпомагат нямат икономическа дейност. Държавата подпомага представителството на земеделския си сектор, което е легитимна национална цел. Финансирането на членски внос на НПО в обществена полза за участие в Сора-Cogesa подпомага защитата на позицията на българските земеделски производители при оформянето на европейските политики.

ОСП предоставя подкрепа чрез финансово подпомагане за земеделските стопани за повишаване на селскостопанската производителност, за да се гарантират стабилни доставки на храни на достъпни цени, за защита на жизнения стандарт на земеделските производители в Европейския съюз, за справяне с изменението на климата и за устойчиво управление на природните ресурси. Доброто управление на средствата от ЕС изисква установяването на система за контрол, която не допуска заобикалянето на критериите за подпомагане. Изкуствено създадените условия за подпомагане, в противоречие с целите на законодателството, представлява специфичен вид нередност. Преценката за наличието на съответните предпоставки за такъв вид нарушение се извършва въз основа на анализ за всеки конкретен случай, отчитайки установените обективните и субективни обстоятелства и специфичните правила за допустимост на подпомагането. Поради тази причина е невъзможно нормативната рамка за този вид нередност да бъдат обхванати в един подзаконов нормативен акт. Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) до момента

прилага директно клаузата относно заобикалянето от Регламента без разписани мерки по прилагане в други актове, с оглед на риска от неправилна интерпретация. Във връзка с това Република България получи запитване от Европейската комисия на етап информационна фаза във връзка с оценката на изкуствено създадените условия в контекста на чл. 60 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799/98, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета, чл. 62 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (Регламент (ЕС) 2021/2116) и съдебната практика на Съда на Европейския съюз, постъпило с реф. № EUR (2024)10809 – CPLT(2022)02691, с което е поискано да се представят обяснения относно прилагането на понятието „изкуствени условия“ в подзаконовни нормативни актове в противоречие с изискванията на регламента. Във връзка с това се предлага да се отмени предвиденото в чл. 9а, т. 4 от действащия закон правно основание за издаване на наредба от страна на министъра на земеделието и храните.

В действащите разпоредби на ЗПЗП е посочено, че ДФЗ осъществява функции на Взаимоспомагателен фонд като инструмент за управление на риска. С предлаганите изменения и допълнения се доизгражда правната рамка за стартирането на този фонд на територията на нашата страна. Предвижда се да се предоставя подкрепа при настъпването на неблагоприятни събития. Взаимоспомагателният фонд ще се сформира чрез публични средства, в това число неизплатени средства на правоимащите лица по чл. 37в, ал. 7 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи за които 10-годишния срок е изтекъл, както и средства по чл. 19 от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 (ОВ, L 435/1 от 6 декември 2021 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2021/2115“. Подробни правила за реда за предоставяне на подпомагане, за оценка на щетите и за администриране на плащанията ще се уредят в наредба, на министъра на земеделието и храните. В тази връзка в проекта на закон е предвидена разпоредба, на базата на която да се издаде тази наредба.

С проекта на закон се предвижда Министерството на земеделието и храните да поддържа база данни за площи с оранжерии, оранжерии-парници

и трайни насаждения. Поддържането на тези данни ще осигури проследимост на подпомагането при трайните насаждения и оранжерийните култури и ще подобри планирането при разпределението на средствата за подпомагане по схемите и интервенциите за финансова подкрепа на земеделските стопани.

В чл. 20а се добавя възможност за делегиране на правомощия от страна на изпълнителния директор на ДФЗ по отношение на чл. 50, ал. 4 от ЗПЗП. При делегиране на правомощия се създават условия за по-бързо и по-ефективно разглеждане и произнасяне по подадените заявления по интервенциите от Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. С оглед на големия брой приеми възможността за делегиране на правомощия на заместник-изпълнителните директори и директорите на областни дирекции ще предотврати забавянето в процеса на обработка и одобрение на подадените заявления, което от своя страна ще допринесе и за своевременното усвояване на средствата по обявените приеми.

В ал. 4 на чл. 26б се урежда възможността за изготвяне на доклад от проверка на място в електронен формат и връчването на бенефициента чрез системата за електронни услуги (СЕУ). Към момента почти всички проверки на място се подписват с КЕП, без да се дава възможност на бенефициента да се запознае с доклада след извършването на проверката и да подпише доклада. Предлагаме това да се разпише изрично в ЗПЗП по отношение на проверките на място и реда за връчването им и правото на бенефициентите да подадат възражение, ако не са съгласни с констатациите.

С измененията в чл. 28 се създава правна гаранция, че административните актове ще породят правните си последици и ще бъде осигурено на бенефициентите да упражнят своевременно правото на защита. Така се постига спазване на принципа на правната сигурност и се предотвратява вероятността съответният административен акт да не може да бъде връчен, а административното производство да остане висящо за неопределен период от време.

В действащите към момента разпоредби на чл. 28 са въведени различни срокове за връчване на административните актове по отношение на тяхното одобрение, изплащане на помощта, както и на тези, по които се предоставя подпомагане от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Това води до объркване на бенефициентите в кой момент влиза в сила издаденият административен акт и кога се погасява правото им за обжалване на акта.

Съгласно чл. 30, параграф 1 и 2 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/128 на Комисията от 21 декември 2021 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на разплащателните агенции и други органи, финансовото управление, уравниването на сметките, проверките, обезпеченията и прозрачността (ОВ, L 020 от 31 януари 2022 г.) се изисква от

държавите-членки да създадат система, посредством която да се гарантира събиране на средствата от бенефициерите в разумен срок след получаването, където е приложимо, от страна на разплащателната агенция или органа, отговарящ за събирането, на контролен доклад или подобен документ, в който се посочва установена нередност. Държавите-членки трябва да разполагат със система, с която да гарантират, че процедурите за събиране, включително за изчисляването на лихвите в съответствие с приложимите национални закони, подзаконови и административни разпоредби, посочени в чл. 59, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2116 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1306/2013 (ОВ, L 435/187 от 6 декември 2021 г.), прихващането и принудителното събиране на неправомерно платените суми започват и се проследяват своевременно. С това изменение се създава правна гаранция, че административните актове ще породят правните си последици и ще бъде осигурено бенефициентите да упражнят своевременно правото си на защита. Така се постига спазване на принципа на правната сигурност и се предотвратява вероятността съответният административен акт да не може да бъде връчен за дълъг период от време, а административното производство да остане висящо за неопределен период от време.

Необходимостта от посочване на източника за получаване на данни относно общия приход на предприятието е продиктувана от натрупаната съдебна практика, според която липсата на дефиниция за понятието „общи приходи“ в ЗПЗП, както и непосочването на източника на получаване на тази информация, води до нееднозначни тълкувания и хипотези в съдебната зала. Това от своя страна води до разнопосочни решения на съда, много от които са в ущърб на ДФЗ поради факта, че нормативната уредба не регламентира достатъчно ясно разглежданите въпроси, което води до възникване на допълнителна финансова тежест за държавния бюджет – извършване на плащания за сметка на държавния бюджет, присъдени суми, разноси и други.

Условието за период над пет години от последното кандидатстване приравнява тези кандидати към кандидатите, кандидатстващи за първи път. Това е обусловено от обстоятелството, че проверките по чл. 54, ал. 1, т. 4, б. „в“ от ЗПЗП се основават на данни и информация за предходен период в рамките на последните пет данъчни години. При по-голям период на прекъсване в кандидатстването (подаване на заявление по директни плащания), ДФЗ няма възможност да извърши проверките съгласно изискванията на чл. 54 от ЗПЗП, както и кандидатът, който не е развивал дейност през последните години, няма възможност да представи доказателства, че е активен земеделски стопанин.

Промяната относно начина на изчисляване на размера на директните плащания има за цел привеждане на националната нормативна уредба в

съответствие със Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023 – 2027 г. В Стратегическия план е предвиден различен подход при определянето на размера на директните плащания за целите на проверката в случаите, когато земеделският стопанин не е подал заявление за подпомагане с директни плащания през предходната кампания или не е получил директни плащания поради неизпълнение на изискванията на чл. 54 от ЗПЗП. С предложената промяна се осигурява съответствие между националната уредба и правилата, заложи в Стратегическия план. Подкрепата чрез финансови инструменти по част от инвестиционните интервенции, съгласно Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023 – 2027 г. е предвидено да се осъществява от субект, отговарящ на изискванията на чл. 59 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ, L 231/159 от 30 юни 2021 г.), по-нататък „Регламент (ЕС) 2021/1060“.

Съгласно разпоредбата на чл. 59 от Регламент (ЕС) 2021/1060 в Стратегическия план е предвидено, че функциите по изпълнение на финансовите инструменти ще бъдат възложени чрез избор на конкретен субект – банка или институция, публична собственост, учредена като юридическо лице и извършваща финансова дейност на професионална основа, както и чрез сключване на финансово споразумение между Управляващия орган, Разплащателната агенция и избрания субект.

През 2022 г. в чл. 68, ал. 1, т. 3 от ЗПЗП е създадено правно основание за издаване на наредба от министъра на земеделието и храните, с която да се определят условията и правилата за изпълнение и предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти, защото е имало намерение съгласно чл. 59 от Регламент (ЕС) 2021/1060 финансовите инструменти да бъдат изпълнявани пряко от Управляващия орган на Стратегическия план - той да е субектът съгласно чл. 59 от Регламент (ЕС) 2021/1060 или да възложи тази функция на ДФЗ, с което да определи реда и условията за приноса от програмата за финансовия инструмент.

С оглед на извършените промени в Стратегическия план, с които първоначално предвиденият финансов ресурс за финансови инструменти е значително намален, към настоящия момент не е административно целесъобразно създаването на специализирана структура, в рамките на администрацията. Предвид ограничения остатъчен ресурс в размер на приблизително 500 000 евро, по-ефективно и икономически обосновано е

управлението на средствата да бъде възложено на специализирана финансова институция, която отговаря на изискването да бъде банка или институция, публична собственост, учредена като юридическо лице и извършваща финансова дейност на професионална основа.

Стъпки в тази посока са направени с изменението на чл. 16, ал. 3 (ДВ, бр. 30 от 2026 г.) от Закона за Българската банка за развитие, в който е предвидено, че Националният гаранционен фонд издава гаранции за допълване на обезпечението по заеми на малки и средни предприятия във връзка с гаранционни схеми и по Стратегическия план.

Във връзка с това се предлага да се отмени предвиденото в чл. 68, ал. 1, т. 3 от ЗПЗП от действащия закон правно основание за издаване на наредба от министъра на земеделието и храните.

Съгласно чл. 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115 периодът, в рамките на който могат да се предоставя подпомагане по интервенциите от Стратегическия план е от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2027 г. Към настоящия момент остава година и половина в рамките на която могат да се провеждат приеми и сключват административни договори. С цел да може да се предостави по-голям ресурс на бенефициентите и да се предотврати загуба на европейско финансиране ще бъде необходимо да се обявяват по-кратки периоди за прием на заявления за подпомагане. Предвиденият минимален срок от три седмици, в рамките на който кандидатите могат да искат разяснения по условията за кандидатстване, ограничава възможността да се провеждат приеми с по-кратък срок. Поради което се предлага в чл. 68, ал. 4 да се предвиди възможност, когато приемът е по-кратък от едни месец, кандидатите за подпомагане да могат да искат разяснения в срок от една седмица от началната дата за подаване на заявленията за подпомагане.

С Регламент (ЕС) 2025/2649 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2025 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2115 по отношение на системата на предварителни условия, видовете интервенции под формата на директно плащане, видовете интервенции в определени сектори и за развитие на селските райони и годишните доклади за качеството на изпълнението, както и на Регламент (ЕС) 2021/2116 по отношение на спирането на плащания във връзка с годишното уравняване с оглед на качеството на изпълнението и контрола и санкциите (ОВ, L 2025/2649 от 31 декември 2025 г.) е предвидена възможност в чл. 78а от Регламент (ЕС) 2021/2115 за предоставяне на „Плащания за земеделски стопани при кризи вследствие на природни бедствия, неблагоприятни явления или катастрофални събития“. Това създава възможност за държавите-членки да предвидят подпомагане при настъпване на такива обстоятелства посредством създаване на интервенция в своите Стратегически планове.

С интервенцията се цели да се подпомогнат ефективно земеделските стопани, чието производство е пострадало от природни бедствия, неблагоприятни климатични явления или други катастрофални събития, като

епизоотии и огнища на карантинни вредители, като държавата-членка следва да може да отпуска плащания при кризи чрез интервенции по линия на развитието на селските райони.

Климатичните промени оказват съществено въздействие върху производството на първична земеделска продукция. През последните години се наблюдават периоди на засушаване, редуващи се с интензивни валежи, които създават сериозни рискове за земеделските култури. Градушките и ранното осланяване нанасят значителни поражения и често водят до пълно унищожаване на овощни и зеленчукови насаждения. Това от своя страна застрашава стабилността на доходите на земеделските стопани. В такива случаи държавата следва да осигури адекватна подкрепа чрез наличните финансови механизми.

Поради това се предлага в глава пета, раздел IV „Интервенции в областта на развитието на селските райони, включени в Стратегическия план“ създаването на чл. 68а, в който да се разпише правно основание за издаване на наредба от министъра на земеделието и храните, с която да се определят условията и редът за прилагане на интервенциите по чл. 78а от Регламент (ЕС) 2021/2115, включени в Стратегическия план, за предоставяне и изплащане на подпомагане, за отказ за изплащане и намалявания на плащанията.

Също така, поради необходимостта бързо да може да се осигури финансово подпомагане на пострадалите земеделски стопани се предвижда възможността общественото обсъждане на заповедта за обявяване на прием по интервенцията да е в срок, който не може да бъде по-кратък от една седмица.

С цел избягване на разнопосочно тълкуване предлагаме прецизиране на разпоредбите за определяне на мониторинговия период като се посочи, че периодът на мониторинг започва да тече от последното плащане по последния изплатен договор. Това би означавало почти десетгодишен период на мониторинг за проекти, получили плащане през 2026 г.

В Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони по интервенция II.Г.1.1. „Инвестиции в земеделските стопанства, насочени към опазване на компонентите на околната среда“ е включено изискване кандидатите да са сертифицирани като производители на биологична продукция от насажденията/животновъдните обекти, обект на подпомагане, до края на мониторинговия период от 5 години. Настоящият текст в т. 38 от § 1 от Допълнителните разпоредби, ограничава периода на мониторинг до 3 години за малки и средни предприятия, което прави невъзможно изпълнението на условието за кандидатите, които създават трайни насаждения.

При прилагането на закона се установи, че е необходима по-детайлна регламентация по отношение на реда за изменение и допълнение на насоките, определящи условията за кандидатстване и условията за

изпълнение на одобрените проекти по интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви „а“, „в“ – „е“ и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, както и по отношение на използваната терминология относно актовете за налагане на финансови корекции. В действащата нормативна уредба са предвидени условията, при които могат да се изменят насоките по интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви „а“, „в“ – „е“ и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115. Обаче не е уредена възможността за участие на заинтересованите лица в този процес, каквото задължение следва от съблюдаването на принципа за публичност и прозрачност в дейността на Управляващия орган на Стратегическия план. Във връзка с това се предвижда допълнение на разпоредбата на чл. 68, ал. 5. С това допълнение се създава възможност на заинтересованите лица да могат да изпращат писмени предложения и възражения по публикуваните проекти за изменение.

С проекта на закон се прецизират разпоредбите относно актовете, издавани от изпълнителния директор на ДФЗ, като се уточнява, че ще се именуват актове за финансова корекция и ще се извършват по реда на чл. 73, ал. 3, 4, 5, 7, 8, 10 и 11 от ЗПЗП.

С оглед осигуряването на ефективна защита на финансовите интереси на Европейския Съюз съобразно разпоредбата на член 59, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) 2021/2116 предлагаме да се допълни чл. 82 от ЗПЗП. При прилагането на интервенциите в някои сектори, включени в Стратегическия план, е предвидено лишаване от подпомагане при неспазване на поети задължения по административния договор, като обхватът на тази разпоредба е прецизиран посредством включване на интервенциите в лозаро-винарския сектор – по чл. 58 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

С преходните и заключителните разпоредби се регламентира редът за осъществяване на проверките на съществуващите площи с трайни насаждения, оранжерии и оранжерии-парници.

ВНОСИТЕЛИ:

Георги Тейков Георгиев
Мариан Василев Властев
Димитър Иванов Кочев

Рашид Мехмедов Усунов
Стефана Николасева Умиева
Златко Цветков Петков
Здравко Мирков Мирков
Тодор Димитров Димитров

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
към проекта на Закон за изменение и допълнение на
Закона за подпомагане на земеделските производители

Елементи на оценката	Аргументация
Основания на законодателната инициатива	С предлаганите изменения и допълнения в Закона за подпомагане на земеделските производители се доизгражда правната рамка за стартирането на Взаимоспомагателен фонд като инструмент за управление на риска като се посочва начинът за формиране и разходване на средства от него. Чрез Взаимоспомагателния фонд се осигурява възможност за предоставяне на подкрепа при настъпването на неблагоприятни събития. Със законопроекта се предвижда Министерството на земеделието и храните да поддържа база данни за площи с оранжерии, оранжерии-парници и трайни насаждения, като по този начин ще се осигури проследимост на подпомагането при трайните насаждения и оранжерийните култури и ще се подобри планирането при разпределението на средствата за подпомагане по схемите и интервенциите за финансова подкрепа на земеделските стопани. Добавя се възможност за делегиране на правомощия от страна на изпълнителния директор на ДФЗ по отношение на чл. 50, ал. 4 от ЗПЗП. С изменението на чл. 28 се постига спазване на принципа на правната сигурност като се създава правна гаранция, че административните актове ще породят правните си последици и ще бъде осигурено на бенефициентите да упражнят своевременно правото на защита. В глава пета, раздел IV „Интервенции в областта на развитието на селските райони, включени в Стратегическия план“ се предлага създаване на правно основание за издаване на наредба от министъра на земеделието и храните за определяне на условията и реда за прилагане на интервенциите по чл. 78а от Регламент (ЕС) 2021/2115, включени в Стратегическия план, за предоставяне и изплащане на подпомагане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията. Детайлизира се регламентацията по отношение на реда за изменение и допълнение на насоките, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти по интервенциите по чл. 73, 74, 75, чл. 77, параграф 1, букви „а“, „в“ – „е“ и чл. 78 от Регламент (ЕС) 2021/2115, както и по отношение на използваната терминология относно актовете за налагане на финансови корекции. Предлага се прецизиране на разпоредбите за определяне на мониторинговия период, с цел избягване на разнопосочно тълкуване. Създават се дефиниции за оранжерии, оранжерии-парници и съпътстващи производствени инсталации.
Заинтересовани групи	Министерство на земеделието и храните, Областните дирекции „Земеделие“, общинските служби по земеделие; Държавен фонд „Земеделие“;

	Земеделските стопани
Анализ на разходи и ползи	С приемането на предлаганите изменения и допълнения не се предвижда извършването на допълнителни разходи. С предлаганите допълнения по отношение на Взаимоспомагателния фонд и начините за формиране и разпределение на средствата при настъпване на съответното събитие ще се допринесе за икономическата устойчивост на земеделските стопанства, особено на малките и средни производители, за компенсиране на загуби на продукцията и допълнително ще се надградят съществуващите застрахователни схеми в сектора. Очакваните положителни икономически и социални ефекти за земеделските стопани са повишена кредитна активност и улеснен достъп до финансиране, повече възможности за по-малки и уязвими стопанства, подобрена ликвидност и изпълнение на проекти по различните интервенции и мерки, включително повишено доверие и ангажираност от страна на финансовите институции. С приемането на предлаганите изменения ще се подобри усвояването на европейските средства и ще се намали рискът от загуба на средства поради административни или финансови забавяния.
Административна тежест и структурни промени	С приемането на предложените промени в Закона за земеделските производители не се налага извършването на административни промени, като закриване, сливане и/или създаване на нови административни структури; С приемането на законопроекта не се налага въвеждане или изменение на регулаторни режими и такси и не се увеличава административната тежест за бизнеса и крайните потребители.
Въздействие върху нормативната база	Предвижда се министърът на земеделието и храните да издаде наредби за: - условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на данните за площи с оранжерии, оранжерии-парници и трайни насаждения; - условията и реда за прилагане на интервенцията по чл. 76, параграф 3, буква „б“ от Регламент (ЕС) 2021/2115, за оценка на щетите, за условията и реда за изплащане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията и за оттегляне на изплатената финансова помощ; - условията и реда за прилагане на интервенциите по чл. 78а от Регламент (ЕС) 2021/2115, включени в Стратегическия план, за предоставяне и изплащане на подпомагане, за отказ за изплащане и намаления на плащанията. Отменят се правните основания за издаване на наредбите за така наречените „изкуствено създадени условия“ и за условията и правилата за изпълнение и предоставяне на подкрепа чрез финансови инструменти.
Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие	Предложението не засяга спазването на принципа на равенство съгласно българското законодателство и за равното третиране от държавата на българите и българските граждани, живеещи извън страната, включително за приобщаването им към държавния и обществено-политически живот в България.

	Не се очакват негативни въздействия от приемането на предложения законопроект върху балансираното демографско развитие, включително върху темповете на намаляване на броя на населението, динамиката на миграционните потоци или ограничаването на броя на емигриращите българи.
--	--

ВНОСИТЕЛИ:

Георги Гейров Георгиев
Маломир Василев Влахов
Димитър Иванов Кочев
Рашид Мехмедов Узунев
Стела Николова Илиева
Явор Илиев Петов
Здравко Мирков Мирков
Тодор Повеков Джуканов